

תקציב הביטחון: עדיין החשוב מכל

מאת האלוף (מיל') גרשון הכהן

מבט מבס"א מס' 1,957, 10 במרץ 2021

תקציר: התביעה לקצץ בתקציבי הביטחון מתעלמת מקביעתו של דוד בן-גוריון בסיום מלחמת העצמאות: "כל עוד לא תיתם סכנת מלחמה בעולם וגוי אל גוי יישא חרב, יהיה שומה עלינו להבטיח שלום המדינה בכוח הנשק הישראלי".

מתקפה תקשורתית נגד תקציב הביטחון וזכויות הפנסיה של משרתי הקבע מתנהלת בימים אלו - ולא בפעם הראשונה. השנה הצטרף לתוקפים משה בר סימן טוב, שהיה עד לאחרונה מנכ"ל משרד הבריאות ובעברו פקיד בכיר באוצר. הוא חוזר וטוען כי אירועי השנה האחרונה צריכים ללמד עד כמה האיומים האזרחיים על מדינת ישראל גדולים מהאיום הביטחוני. בהתאם, הוא תובע שינוי בסדר העדיפויות התקציבי.

כתבים כלכליים ופרשנים צבאיים שטחיים אוחזים בדיון הזה בשתי טענות מופרכות: הראשונה מסבירה שהאיומים הביטחוניים על מדינת ישראל פחתו ולפיכך רצוי להקטין את תקציב הביטחון ואף לצמצם את סדר הכוחות של צה"ל. השנייה עוסקת בתנאי השכר של משרתי הקבע, מתמקדת בתנאי הפנסיה ומציגה את תנאי הפרישה כהטבה בלתי מוצדקת. המבקרים מזמינים למעשה את צה"ל למשפט הציבור, אלא שהציבור הרחב אשר בשמו הם מתיימרים לדבר מבין טוב מהם כי בזמן שהתעסקו בעניינינו הפנימיים, האויבים הקרובים והרחוקים השתנו והתעצמו.

נכון שיש הסכמי שלום עם מצרים ועם ירדן, ובמהלך עשר שנות מלחמת האזרחים בסוריה האיום הצבאי מכיוון זה פחת משמעותית. אלא שבינתיים התהוו איומים חדשים המחייבים את צה"ל למענה חדש, ומזמינים פירוש מחודש למושג "איום קיומי". צבא מצרים במלחמת העצמאות פלש לעומק ישראל, איום על תל אביב והציב איום קיומי. כוחות חמאס וחיזבאללה אינם בנויים כיום למהלך מעין זה, אך הם מאיימים על תל אביב בדרך אחרת: איום על העורף הישראלי על-ידי מאות אלפי רקטות וטילים, ואיום פשיטות של גדודי קומנדו לרוחב כל קו העימות לכיבוש יישובים סמוכי-גבול דוגמת מטולה ושלומי.

בחסות מערך הגנה ערוך היטב מקו החזית ועד העומק שואף האויב לפגוע קשות בכוחות ההתקפה של צה"ל ולמנוע סיום מהיר של המלחמה בניצחון ישראלי ובהכרעה ברורה. טעות לחשוב שחיזבאללה וחמאס הם לא יותר מארגוני טרור וכי האיום שלהם, על כל חומרתו, אינו מגיע לכדי איום אסטרטגי כבד משקל. לכן הרמטכ"ל מיתגם כ"צבאות טרור". המענה הנדרש מצה"ל לאיומים חדשים אלה מורכב יותר ואף יקר פי כמה. ויש כמובן גם את האיום האיראני.

המבקרים מתיימרים להציל את "החברה האזרחית" מהעול המוטל עליה מ"תביעות השווא" של מערכת הביטחון. אלא שהציבור הרחב ישאל אותם: "מה אתם בכלל יודעים על חייו של נגד ממוצע, על השכר הנמוך שלו, על עומס שעות העבודה ועל החרדה לעתידו, במיוחד בשנים הראשונות ללא קביעות? מה אתם יודעים על החברה ממנה מגיע משרת הקבע בדרגי העבודה, שעל פי רוב מתגורר בפריפריה?" סביבתו, שמתמודדת עם מצוקות פרנסה לא פחות מאחרים, רואה בו מקור גאווה ויודעת מדוע מגיע לו המעט שיש לו.

עשרות אלפי נגדים וקצינים בדרג הזוטרה ובדרגי הביניים ממש לא מקבלים מתנת חינם. המעט שהם מקבלים פשוט מגיע להם, וזו אינה שאלה משפטית להכרעה בבג"ץ.

בשם צורכי החברה האזרחית מבקשים מבקרי תקציב הביטחון להסיט השקעות לחינוך, לבריאות ולרווחה. נקודת הייחוס שלהם היא מדינות מערב אירופה. אלא שלמדינות אלה, כולל גרמניה, כמעט אין צבא. הן מתקיימות בביטחון יחסי רק בכוח החרב האמריקנית. בניגוד למגמות באירופה, עם ישראל ברובה הגדול עדיין מבין היטב את שקבע דוד בן-גוריון בסיום מלחמת העצמאות: "כל עוד לא תיתם סכנת מלחמה בעולם וגוי אל גוי יישא חרב, יהיה שומה עלינו להבטיח שלום המדינה בכוח הנשק הישראלי."

המאמר התפרסם בישראל היום ב-19.2.2021.

* אלוף (מיל') גרשון הכהן הוא עמית מחקר בכיר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים. שירת בצה"ל במשך ארבעים ושתיים שנים. פיקד על חיילים בקרבות מול מצרים וסוריה. לשעבר מפקד גיס ומפקד המכללות הצבאיות.